

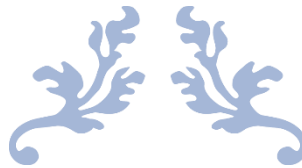
**RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING
YANGI O‘ZBEKISTON
RIVOJIGA TA’SIRI**

Xalqaro ilmiy-amaliy
konferensiyasi to'plami

21 IYUN

2023

**RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING YANGI O'ZBEKISTON
RIVOJIGA TA'SIRI**

**ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА РАЗВИТИЕ
НОВОГО УЗБЕКИСТАНА**

**IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGIES ON THE DEVELOPMENT
OF NEW UZBEKISTAN**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi maqolalar to'plami

JUNE 21, 2023
KOKAND UNIVERSITY

"O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" O'zbekiston Respublika Prezidentining 5847-sonli Farmonida ko'zda tutilgan vazifalardan biri – ilmiy izlanish yutuklarini amaliyotga joriy etish yo'li bilan fan sohalarini rivojlantirish, ya'ni xalqaro ilmiy hamjamiyatda e'tirof etilishiga xizmat qilishdir. Shu va boshqa tegishli farmonlarda va qarorlarda belgilangan vazifalarini amalga oshirish maqsadida 2023 yil 21-iyun kuni Qo'qon universiteti "Raqamli texnologiyalar va matematika" kafedrası "Raqamli texnologiyalarning Yangi O'zbekiston rivojiga ta'siri" mavzusidagi xalqaro miqyosida o'tkaziladigan ilmiy-amaliy konferensiyasi maqolalar to'plamini e'lon qiladi

MAS'UL MUHARRIR

Zahidov G'ofurjon Erkinovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

TAHRIRIYAT HAY'ATI

G'ulomov Saidahrur Saidahmedovich – iqtisodiyot fanlari doktori, akademik;

Ahmedov Durbek Quدراتillayevich - iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Mahmudov Nosir Mahmudovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Butaboyev Muhammadjon - iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Islamov Anvar Ashirkulovich - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent;

Ruziev Shohrusbek Ravshan o'g'li - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Mulaydinov Farxod Murotovich – Qo'qon universiteti, Raqamli texnologiyalar va matematika kafedrası mudiri

Texnik muharrir – Solidjonov Dilyorjon Zoirjon o'g'li

Ta'lim sifati yangi O'zbekiston taraqqiyotini yanada yuksaltirishning muhim omili / Raqamli texnologiyalarning Yangi O'zbekiston rivojiga ta'siri xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi to'plami. Kokand university, 2023 yil 21 iyun, - «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi» 2023.

© Matn. Mualliflar, 2023.

© Kokand university, 2023.

© «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», original maket, 2023.

38	INGLIZ TILI DARSLARIDA ONLINE PLATFORMALARDAN FOYDALANISH ORQALI QIZIQARLI DARS MUHITINI TASHKIL QILISH - Dilyorjon Solidjonov	156-158
3-SHO'BA. TIBBIYOTDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN INSON SALAMATLIGI YO'LIDA FOYDALANISHNING ZAMONAVIY USUL VA VOSITALARI		
39	SHIFOKORLAR TOMONIDAN BEMORLARGA BERILADIGAN DORI RO'YHATINI RAQAMLASHTIRISH - Hakimova Dilnozaxon Sa'dulla qizi	160-163
40	AI IN THE MEDICAL FIELD: TRANSFORMING HEALTHCARE THROUGH INNOVATION - Erkinboev Sardorbek Ravshanbek o'g'li, Khasanov Akhmadjon Odiljon o'g'li, Erkinboyeva Madinabonu Afzaljon qizi	164-186
41	ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АНАЛИТИКИ БОЛЬШИХ ДАННЫХ В ЗДРАВООХРАНЕНИИ - Имомназаров Хуршид Озодбаевич	187-190
42	ANORNING MEVASINING ZAMONAVIY XALQ TIBBIYOTIDA QO'LLANILISHI - Yusupova Moxidil Abdumutalibovna	191-194
43	DORIVOR XOM ASHYOSI PO'STLOQ XISOBLANGAN O'SIMLIKLARNI O'RGANISH VA ULARDAN OLINADIGAN PREPARATLARNI TIBBIYOTDA QO'LLANILISHI - M.A.Abdurahimova, SH.Z.Tursunaliyev	195-197
44	DORIVOR XOM ASHYOSI PO'STLOQ XISOBLANGAN O'SIMLIKLARNI O'RGANISH VA ULARDAN OLINADIGAN PREPARATLARNI TIBBIYOTDA QO'LLANILISHI - M. A. Abdurahimova	198-200
45	SOG'LIQNI SAQLASH VA XAVFSIZLIK XIZMATINING FUNKTSIONAL O'RGANISH VA TAHLIL QILISH - Xalmatov Misliddin Muxammatovich	201-203
46	TIBBIYOT TASVIRLARINI SEGMENTASIYA QILISH USULI - F.F. Meliyev	204-207
4-SHO'BA. ILMIY VA TEXNIK ISHLANMALAR SOHASIDA INNOVATSIYALARNI ISHLAB CHIQISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH		
47	FORECASTING GROSS DOMESTIC PRODUCT (GDP) AND GDP GROWTH: AN EXPLORATION OF IMPROVED PREDICTION USING MACHINE LEARNING ALGORITHMS - Azibaev Akhmadkhon Gulomjon ugli	209-214
48	ПОТОЧНЫЕ АЛГОРИТМЫ ШИФРОВАНИЯ С МАЛЫМ РАЗМЕРОМ ПАМЯТИ - Жураев Г.У., Икрамов А.А., Мухаммадиев Ф.Р.	215-217
49	АППАРАТНО-ОРИЕНТИРОВАННЫЕ ПОТОКОВЫЕ ШИФРЫ - Алаев Р.Х., Абдуллаев Т.Р., Бозоров О.Н., Фармонов Б.Д.	218-219
50	XARM 5ROBOTIDA INDUKTIV DATCHIK VA BO'G'INLAR SINXRON ISHLASH TIZIMINI LOYINALASHAVTOMATLASHTIRISH - Abbosxon Qobiljonov Anvar o'g'li, Mirzayev Oybek Mahmudjon o'g'li	220-225
51	ТЕХНОЛОГИИ БОЛЬШИХ ДАННЫХ: ИННОВАЦИОННЫЙ ПУТЬ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА - Худайбердиев Отабек Абсаломович	226-229
52	ЦИФРОВОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО: КАК ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ МЕНЯЮТ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИЙ ПРОЦЕСС - Ибрагимов Улмас Рахмонович	230-232
53	YUQORI MARGANETSLI YEYILISHGA BARDOSHLI 110Г13Л PO'LATNI ERITISH VA QUYISH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH - Xayitboyev Qudratbek Anvarbek o'g'li	233-237
54	ЦИФРОВАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ПРИ СТРОИТЕЛЬНОЙ ЧАСТИ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ АВТОТРАНСПОРТНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ - Ишмуратов Хикмат Кахарович	238-240

**SOG'LIQNI SAQLASH VA XAVFSIZLIK XIZMATINING FUNKTSIONAL O'RGANISH VA TAHLIL
QILISH****Xalmatov Misliddin Muxammatovich**

Andijon mashinasozlik instituti
"Transport va logistika" fakulteti
"Mehnat muhofazasi" dosenti v.b. b.f.f.d (PhD)
E-mail: mr.kholmatov1986@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada xavfli ishlab chiqarish ob'ektlaridan foydalanishda mehnatni muhofaza qilish sanoat sohasidagi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Yangi ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarga o'tishda davlat me'yoriy-huquqiy bazani, zarur vositalarni yaratish bilan birga, mehnat xavfsizligini ta'minlash mas'uliyatini korxonalar zimmasiga yukladi va korxonalarni mehnatni muhofaza qilish va sanoat xavfsizligi holati ustidan samarali ishlab chiqarish nazoratini tashkil etish majburiyatini yukladi.

Kalit so'zlar: Xavfli, ob'ektlaridan, mehnatni muhofaza, sanoat davlat me'yoriy-huquqiy vositalarni, xavfsizligini, korxonalar, holati, ishlab chiqarishni, tajribasi.

Kirish. Xavfli ishlab chiqarish ob'ektlaridan foydalanishda mehnatni muhofaza qilish sanoat sohasidagi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Yangi ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarga o'tishda davlat me'yoriy-huquqiy bazani, zarur vositalarni yaratish bilan birga, mehnat xavfsizligini ta'minlash mas'uliyatini korxonalar zimmasiga yukladi va korxonalarni mehnatni muhofaza qilish va sanoat xavfsizligi holati ustidan samarali ishlab chiqarish nazoratini tashkil etish majburiyatini yukladi.

Xodimlarni xavfli ishlab chiqarish omillari ta'siridan himoya qilish Evropa mamlakatlari, shuningdek, Amerika Qo'shma Shtatlari va Kanada ishlab chiqarishni yaxshilash strategiyalarining ajralmas va ustuvor qismidir. Eng qiziqarlisi Finlyandiya, AQSh va Buyuk Britaniya tajribasi.

Buyuk Britaniya 2004 yilda ish joyida sog'liq va xavfsizlik strategiyasini qabul qilganidan beri har bir ishchining salomatligi va xavfsizligi ish joyidagi xavfsizlikning asosiga aylandi [1]. Ushbu strategiyaning asosi maqsad - ishlab chiqarishda o'limga olib keladigan va og'ir jarohatlarni 15% ga, kasbiy kasallanish darajasini 25% ga kamaytirish; kasallanish tufayli ishlab chiqarish vaqtini 35% ga yo'qotish [2].

Strategiya 1974 yilda Ishchilar salomatligi va xavfsizligi to'g'risidagi qonun qabul qilinganidan beri qirq yildan ko'proq vaqt davomida dunyo sezilarli darajada o'zgarishini tushunishga asoslanadi [3]. Ushbu o'zgarishlar salbiy hodisalar uchun risklarni boshqarish tizimini ishlab chiqishni talab qildi.

Buyuk Britaniyada yirik firmalar soni kamaydi (mamlakatning mehnatga layoqatli aholisining atigi 35% ga yaqini yirik tashkilotlarda ishlaydi), kichik korxonalar soni esa sezilarli darajada ko'paydi (90% dan ortiq). xodimlar soni 10 kishidan kam; yarim kunlik ishchilar soni ko'paydi; barcha ishchilarning yarmidan ko'pi hozir ayollardir. Sanoat tarmog'iga qattiq xalqaro

raqobat ta'sir qila boshladi. Maydondagi oldingi yondashuv mehnatni muhofaza qilish endi tez o'zgaruvchan iqtisodiyot va bandlik tuzilmasida samaraga erishishga imkon bermaydi [4]. 13]Xodimlarni yuzaga kelishi mumkin bo'lgan salbiy hodisalardan himoya qilishning keyingi, yuqori darajasiga o'tish uchun Buyuk Britaniya hukumati o'z oldiga strategik vazifani qo'ydi - o'zgaruvchan iqtisodiy muhitda xavfsiz mehnatning yuqori madaniyatiga erishishning yangi usullarini ishlab chiqish va o'zlashtirish, shunda har bir ish beruvchi o'z mas'uliyatini anglaydi va har bir xodim har bir ish joyida risklarni boshqarishda to'liq ishtirok etadi [5]. Strategiyaning mohiyati ishchilarning hayoti va sog'lig'i va ish joylari xavfsizligi zamonaviy raqobatbardosh biznesning tizimli elementi ekanligini tushunishning yuqori darajasiga erishishdir [6].

Strategiyaga muvofiq xususiy sektor uchun sog'lom va xavfsiz mehnat standartiga aylanishi kerak bo'lgan asosiy rol davlat sektoriga yuklangan. Strategiyaning amalga oshirish Buyuk Britaniya Mehnat va pensiyalar departamenti qoshidagi Mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik komissiyasiga yuklangan. Strategiyaga asosan ijtimoiy muloqotni rivojlantirish, mahalliy hokimliklar va hududlar bilan yaqin hamkorlikni yo'lga qo'yishga asosiy e'tibor qaratilgan [7]. Shuni ta'kidlash kerakki, Buyuk Britaniya to'rtta strategik yo'nalishni belgilaydi:

1. Kasaba uyushmalari va ilmiy-maslahat tashkilotlari bilan yaqin hamkorlikni rivojlantirish.

2. Xavfsiz mehnat madaniyatini va o'z sog'lig'i uchun shaxsiy javobgarlikni doimiy ravishda rivojlantirish, xodimlarga mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni samarali boshqarish afzalliklarini olishda muntazam yordam berish, xavfsiz mehnat madaniyatini va o'z sog'lig'i uchun mas'uliyatni rivojlantirish.

3. Mehnat xavfsizligi va sog'lig'i bo'yicha komissiyaning asosiy faoliyatiga va ish joyidagi jarohatlar va sog'liqqa zararni kamaytirishga qaratilgan tadbirlarga e'tibor qarating.

Har bir ish beruvchi va xodimga ish joyida mehnatni muhofaza qilish va sog'liqni saqlash sohasidagi bilimlarni etkazishda mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik bo'yicha komissiya ishining amaliy tajribasi qiziq. Ushbu organ turli maqsadli auditoriya uchun mo'ljallangan ko'plab maxsus materiallarni ishlab chiqardi, ular aniq, sodda va qulay shaklda ish beruvchilar va ularning xodimlariga ishchilar salomatligi va mehnatni muhofaza qilish to'g'risidagi qonunning asosiy talablarini etkazadi [8]. Xavfni baholash tartibi sodda va tushunarli tarzda yozilgan ("xavfni baholashning besh bosqichi"), xavflarni baholash natijalari tahlil va nazorat qilish uchun maxsus ro'yxatga olish kartasida qayd etiladi va zarar etkazish tahdidlarini kamaytirish va bartaraf etish bo'yicha harakatlar rejasini tuzadi. xodimning sog'lig'i. Kasbiy xavfni baholash tartibini muntazam ravishda (yiliga kamida bir marta) yangilash majburiydir. Shunday qilib, ish joyidagi salomatlikka tahdid soluvchi omillar ustidan nazoratning zarur darajasiga erishiladi va Buyuk Britaniyada har bir ish joyini qamrab olgan kasbiy xavflarni boshqarish tizimi doimo yangilanib turadi.

Mehnatni muhofaza qilish tizimini takomillashtirish yo'nalishlari bo'yicha jahon va mahalliy tendentsiyalarni o'rganish natijalari ushbu tadqiqotning maqsadlarini aniqlash imkonini berdi.

Ustivor vazifa sifatida mehnatni muhofaza qilish va ishlab chiqarishni nazorat qilish xizmati ishining samaradorligini mavjud funktsional tuzilma bilan tahlil qilishni alohida ta'kidlash kerak. Bu mehnatni muhofaza qilish va ishlab chiqarishni nazorat qilish xizmatining funktsional tuzilmasining xodimlarning shikastlanish xavfi darajasiga ta'sirini ochib beradi va uni takomillashtirish zarurligini asoslaydi. Shuningdek, mehnat xavfsizligini ta'minlash funktsiyasini bajarishning to'liqligining xodimlarning shikastlanish xavfi darajasiga ta'sirini aniqlash va ushbu ko'rsatkichni monitoring qilishning samarali usullarini ishlab chiqish kerak.

O'z navbatida, ushbu muammolarni hal qilish ko'mir konlari boshqaruvining barcha darajadagi xodimlarini mehnatni muhofaza qilish sohasiga jalb qilish va buning natijasida butun mehnatni muhofaza qilish tizimining samaradorligini oshirish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR:

1. Elin A.M. Mehnat sharoitlarini nazorat qilish boshqaruv ta'siri omili sifatida // Xavfsizlik va mehnat iqtisodiyoti. - 2014. - S. 4-8.

2. Халматов, М. М., Хожиматов, А., Хусанов, Д., & Исабоев, Т. (2017). ВЛИЯНИЕ ДЕРЕВЯННЫХ НАСАЖДЕНИЙ НА СОСТАВ И ЧИСТОТЫ ВОЗДУХА. In Научно-практические пути повышения экологической устойчивости и социально-экономическое обеспечение сельскохозяйственного производства (pp. 113-115).

3. Muhammato'vich, H. M., & Muxtorjonc, X. (2022). ELIMINATION OF POLLUTIONS IN THE ATMOSPHERIC AIR'RGANISH. American Journal of Interdisciplinary Research and Development, 6, 43-47.

4. Халматов, М. М., Исмаилходжаев, Б. Ш., Кабулова, Н. Ж., & Хусанов, Д. Д. (2021). ГЕОФИЗИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ АТМОСФЕРНЫХ ЗАГРЯЗНИТЕЛЕЙ В АНДИЖАНЕ НА ОСНОВЕ УРАВНЕНИЙ АЭРОДИНАМИКИ. Universum: химия и биология, (6-1 (84)), 30-34.

5. Halmatov, M. M., Ismayilkhodjaev, B. S., & Khamrakulov, A. G. (2019). GEOPHYSICAL MODELING OF THE DISTRIBUTION OF POLLUTANTS IN THE ATMOSPHERE OF ANDIJAN BASED ON THE AERODYNAMIC EQUATION. Scientific Bulletin of Namangan State University, 1(9), 70-77.

6. Халматов, М., Хожиматов, А., Хамракулов, А. Г., & Хусанов, Д. Д. (2018). РОЛЬ ЗЕЛЁНЫХ НАСАЖДЕНИЙ В УЛУЧШЕНИИ МИКРОКЛИМАТА АТМОСФЕРНОЙ СРЕДЫ. Наука и мир, 2(12), 20-23.

7. Халматов, М. М., Хожиматов, А., Содиков, К., & Солижонов, С. Э. (2017). ВЛИЯНИЕ АТМОСФЕРНОЙ ПОГОДЫ НА МИКРОКЛИМАТ ДЕРЕВЯННЫХ НАСАЖДЕНИЙ. In Научно-практические пути повышения экологической устойчивости и социально-экономическое обеспечение сельскохозяйственного производства (pp. 110-112).

8. Khalmatov, M., Khozhimatov, A., Khamrakulov, A. G., & Khusanov, D. D. (2013). THE ROLE OF GREEN SPACES IN IMPROVING THE MICROCLIMATE OF THE ATMOSPHERIC ENVIRONMENT. SCIENCE AND WORLD, 23